

וְאַתָּה תִצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֵיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר וְגו'¹. ויש לדקדק, תיבת 'אליך' הוא מיותר, שהיה לו לכתוב 'ויקחו שמן זית' וגו'.

יש לפרש, שהתורה מרמזת לנו התועלת שיש בחברת הצדיקים; שיש תועלת להצדיק שמתחברים אליו אנשים יראי ה', וגם יש תועלת לאנשים המתחברים להצדיק. התועלת להצדיק כך; דהיינו כשנוסעים חברת אנשים להצדיק מחמת שבא בלבם איזה התעוררות שרוצים לעבוד ה' באמת, ואינם יכולים ליתן עצות לנפשם איך ובמה יכולים לעבוד ה' באמת, ובאים לצדיק בהתעוררות זו לשמוע מן הצדיק תורת ה' ועצות איך לעבוד ה', ועל ידי אתערותא זאת גורמים לצדיק שבא לו קדושה גדולה מהבורא ברוך הוא - שְׁכָלִיּוֹת חֲדָשׁוֹת, לחדש בתורה חידושים עצות טובות והנהגות טובות, איך לעבוד ה' באמת כל אחד ואחד לפי שְׁכָלוֹ. וזהו תועלת הצדיק - שהקב"ה משפיע לו שְׁכָלִיּוֹת חֲדָשׁוֹת בתורה ועבודה בשבילם. וממילא התועלת שלהם מבוואר, שמקבלים מהצדיק קדושות ופרישות ועצות טובות לעבודת הבורא ברוך הוא.

ונחזור לפירוש הפסוק הנ"ל; **וְאַתָּה תִצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** רצה לומר, שהתורה מדבר להצדיק הגדול שבדור, אשר מְצַנֵּה לבני ישראל איך לעבוד ה' על פי התורה הקדושה; וגם **'תצוה'** הוא לשון התחברות², שרצה לומר שהצדיק מחבר עצמו לבני ישראל להיות עמם בצוותא וחברותא חֲדָא, אזי התועלת גדול לצדיק - שהם **יקחו אליך שמן זית זך** רצה לומר, שהם גורמים שישיפיע הקדוש ברוך הוא להצדיק 'שכליות גדולות' המרמזים לשמן, ששמן מרמז לחכמה עלאה³. וזהו **ויקחו אליך** רצה לומר, שהם גורמים לך על ידי התעוררות שלהם שתקח אתה השמן זית זך המרמז לחכמה⁴.

גם עוד תועלת אחר להצדיק מאותם בני אדם הבאים אצלו לשמוע ממנו תורות ועצות לעבודת הבורא ברוך הוא; דהנה, בודאי כשבאים בני אדם להצדיק לדרוש ולחקור אחר עצות ועבודות ה', בודאי באים בהכנעה גדולה ובשברון לב גדול; על כן באתערותא זו מביאים בלב הצדיק גם כן הכנעה גדולה בלבם, וגם לבו נשבר בקרבו - שמחשב בלבו איך באו אלי אנשים כשרים וצדיקים לשמוע עצות לנפשם איך לעבוד ה', ואני בעצמי צריך לשמוע וליתן עצות לנפשי, כי איני יודע איך לעבוד ה' באמת, וממילא נשבר לבו בקרבו על ידי זה. וזהו הכנעה יתירה בא לו מחמת אלו בני אדם אשר באו בהכנעה אצלו⁵, הגם שְׁדַרְכּוֹ של הצדיק להיות תמיד לבו נשבר⁶, אף על פי כן כשבאים בני אדם יראים ושלמים אצלו - משבר לבו יותר ויותר. וזהו **ויקחו אליך שמן זית** רצה לומר, שיקחו אליך מדריגה זו שתבוא, שתהיה נשבר ויהיה לך מרירות גדול על עוונות ועל החסרונות שלך, כמו שאמרה היונה (סנהדרין קח ב')⁷ יהיו מרורים כזית, כי זית טבעו מר מאד, כן תגרום לך חברת הצדיקים, שתתמרמר מאד בלב נשבר. וזהו **כתית** רצה לומר, שתהיה משובר ודכאי לְבָב ונכנע גדול, **למאור** לקבל המאור העליון, **להעלות נר תמיד** כשהאדם הוא בהכנעה - אזי יוכל לעלות נרות ויחודים תמיד⁸ ולהעלות נשמות בני ישראל לקרבם להבורא ברוך הוא וברוך שמו⁹.

וְלִקְחֵת אֶת שְׁתֵּי אַבְנֵי שֵׁהָם וּפְתַחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' וְעִשִׂית חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט וְגו' וּמְלֵאת בּוֹ מְלֵאת אֶבֶן אֲרֻבָּעָה טוֹרִים אֶבֶן טוֹר אֲדָם פְּטָדָה וּבִרְקַת הַטּוֹר הָאֶחָד וְהַטּוֹר הַשֵּׁנִי נֶפֶךְ וְגו' וְהָיוּ עַל לֵב אֶהָרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי ה' וְנִשָּׂא אֶהָרֹן אֶת מִשְׁפָּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבָבוֹ לִפְנֵי ה' תָּמִיד¹⁰. נראה על פי רמז, דהנה צדיקים שבדור עליהם מוטל תמיד שיראו לְהַפְּךְ מַדַּת הַדִּין לַמַּדַּת

¹ שמות פרק כז: (כ) וְאַתָּה תִצְוֶה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֵיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: (כא) בְּאֵהָל מוֹעֵד מִחוּץ לַפְּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל-הַעֲדָת יִעָרָה אִתּוֹ אֶהָרֹן וּבְגָיו מַעֲרַב עַד-בֶּקֶר לִפְנֵי יְהוָה חֲקֵת עוֹלָם לְדֹרֹתֶם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

² מלשון צוותא

³ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אחרי מות דף סא עמוד א: שלימותא דכלא דאקרי חכמה עלאה, ומהאי אתר (נגיד משח רבות קדישא בשבילין ידיען לאתר דאקרי בינה עלאה)

⁴ תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נז עמוד א: הוואה שמן זית בחלום - יצפה למאור תורה, שנאמר ויקחו אליך שמן זית זך.

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת וילך סימן ב: ואין חכמה אלא תורה

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף פה עמוד ב: אמר רבי יוחנן: מתוך שרגילין בשמן זית, חכמה מצויה בהן.

⁵ מאור ושמש דברים פרשת דברים: הנה שמעתי מפי הרב הקדוש בוצינא קדישא מו"ה מנחם מענדיל זצוק"ל והאופנים: ינשאו לעמתם (יחזקאל א כ), דהנה האיש אשר הולך ומחזיר ומסבב איך לעבוד השם יתברך ואינו יכול להשיג אותה, ויש לו מסכים ומבדילים ואינו יכול ללמוד ולהתפלל כראוי, ולבו מתמרמר עליו והולך בהכנעה ובמרירות לבו אל איזה צדיק אולי ימצא משם מרגוע לנפשו, ויהיה לו תועלת אצל הצדיק בעבודת ה' - אז גורם לצדיק גם כן הכנעה, כי כשהצדיק רואה איך הוא משיג כל מגמתו שיכול לעבוד להשיג"ת ורואה הכנעה שלו - אז נראה לצדיק שהוא טוב יותר ממנו, ועל ידי זה הצדיק מתנשא בעבודת ה' ועבודתו אז גבוה מעל גבוה, ואז יוכל הצדיק להנשא את ראש האיש ההוא בעבודת ה'; ונמצא מגיע לשניהם תועלת גדול.

⁶ היכל הברכה על פרשת משפטים: כל הצדיקים אמיתים אחר כלות נפשם בודקים עצמם והם בעיניהם שפלים ונבזים ממש פחות שבפחותים מכל ישראל גרוע מכל הגרועים בוכה ומבכה שמים וארץ עמו שלא יתדחה מאור פני מלך חיים כי בקל יוכל לדחות

⁷ תלמוד בבלי מסכת עירובין דף יח עמוד ב: ואמר רבי ירמיה בן אלעזר: מאי דכתיב והנה עלה זית טרף בפיה - אמרה יונה לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, יהיו מזונותי מרווין כזית ומסורין בידך, ואל יהיו מתוקין כדבש ותלויין ביד בשר ודם.

⁸ באר מים חיים שמות פרשת תצוה: העלאת הנרות היו רומזים על היחוד השלם הנזכר שהם אבא ואימא זעיר ונוקביה שהם הוי"ה ואהי"ה הוי"ה אדנ"י שהוא כללות כל היחוד, רק שהנרות היו מורים על יותר פרטי שנרמז בו גם יחוד החסד וגבורה על ידי התפארת המכריע שהוא הוי"ה ואלהים שמספר כלו הולשה הם גימטריא נר,

⁹ תולדות יעקב יוסף במדבר פרשת נשא: כי הצדיק וראש הדור נקרא פני המנורה, וכל בני דורו הם נרות המנורה, שכל א' כלול מרמ"ח איברים ונפש ורוח, הרי נ"ר. והראש הוא הנשמה של כללות דורו, המחיה אותן על ידי אחדותו,

¹⁰ שמות פרק כח: (ט) וְלִקְחֵת אֶת-שְׁתֵּי אַבְנֵי-שֵׁהָם וּפְתַחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) שִׁשָּׁה מִשְׁמֹתֶם עַל הָאֶבֶן הָאֶתְּ-שְׁמוֹת הַשֵּׁשֶׁה הַנּוֹתָרִים עַל-הָאֶבֶן הַשֵּׁנִית כְּתוּלְדָתָם: (יא) מַעֲשֵׂה חֶרֶשׁ אֶבֶן פְּתוּחֵי חֹתֶם תִּפְתַּח אֶת-שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל-שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסִּבֹּת מִשְׁבָּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם: (יב) וְשִׁמֹּת אֶת-שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כְּתֻפֹת הָאֶפֶד אֲבָנֵי זָכָרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִשָּׂא אֶהָרֹן אֶת-שְׁמוֹתֶם לִפְנֵי יְהוָה עַל-שְׁתֵּי כְּתֻפֵי זָכָרֹן: (יג) שְׁמוֹת פָּרָק כַּח פְּסוּק טו: (טו) וְעִשִׂית חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב כְּמַעֲשֵׂה אֶפֶד תַּעֲשֶׂנוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְנִשָּׂא מִשְׁנֵר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ: שמות פרק כח: (יז) וּמְלֵאת בּוֹ מְלֵאת אֶבֶן אֲרֻבָּעָה טוֹרִים אֶבֶן טוֹר אֲדָם פְּטָדָה וּבִרְקַת הַטּוֹר הָאֶחָד: (יח) וְהָטוֹר הַשֵּׁנִי נֶפֶךְ נֶפֶךְ סִפִּיר וְהֵלֶם:

שמות פרק כח פסוק ל: (ל) וְנִתְּ אֶל-חֲשׁוֹן הַמִּשְׁפָּט אֶת-הָאוּרִים וְאֶת-הַתְּמִיּוֹם וְהָיוּ עַל-לֵב אֶהָרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְנִשָּׂא אֶהָרֹן אֶת-מִשְׁפָּט בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עַל-לְבָבוֹ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד:

הרחמים¹¹, ולהמתיק הגבורות בשרשם¹². ועל זה היו מרמזים גם כן הבגדי כהונה - 'לְכַפֵּר עַל פְּגַי יִשְׂרָאֵל' כידוע דרשת חז"ל (זבחים פח ב)¹³ שכל אחד מהבגדים היה מכפר על עבירה אחרת, ובדאי הבגדים בעצמם בלא לבישת הכהן הגדול בהם - לא עשו כלום, כי אם בעת התלבשו הכהן גדול בבגדים - בודאי היה מייחד העולמות שהיה שייך לאותו בגד אשר לבש, ועל ידי זה היה מעורר רחמים על ישראל שיתכפרו עוונותיהם. וזהו שדרשו חכמי הגמרא (יומא ז ב)¹⁴ עודו על מצחו - מכפר, אין עודו על מצחו - אינו מרצה. ועיקר הכל שעל ידו יוכל הצדיק לְהַפֵּךְ מַדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים הוּא, שצריך לדבק עצמו במדת 'מָה' דהיינו שלא יהיה נחשב בעצמו לכלום, רק להיות תמיד בבחינת 'מָה'¹⁵ כמו מדת משה רבינו ע"ה, שהיה במדרגת 'מָה' על ידי כך היה עומד תמיד בַּפְּרָץ בפני המקטרגים לְהַפֵּךְ מַדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים - כך צריך כל צדיק וצדיק לאחוז דרכו בקודש לדבק עצמו במדת 'מָה' - על ידי זה יוכל להפך מדת הדין למדת הרחמים

וזהו פירוש הפסוקים הנ"ל; **ולקחת את שתי אבני שהם**, דהנה ידוע כי 'אותיות' נקראו אבנים בספר יצירה¹⁶, וזהו **ולקחת את שתי אבני שהם** רצה לומר, תקח שתי אותיות מתיבת שהם שהוא צירוף משה, ולקחת מדת משה, דהיינו שתי אותיות מ"ה מ'משה' - והוא תיבת שהם. ועל ידי שתקח לעצמך שתי אותיות הנ"ל דהיינו מ"ה מ'משה' ותהיה במדרגת 'מָה' - **ופתחת עליהם שמות בני ישראל** רצה לומר, שתחרוט ותצור על שמות בני ישראל גם כן מדרגת 'מָה', דהיינו שיהיו נכנעים בתשובה שלימה, ויהיו נזכרים לפני ה' תמיד לרצון. וזהו גם כן מרמזים ארבעה טורי אבן בחשן, כי אותיות של אבנים שבחשן עולים מ"ה אותיות, דהיינו כך; **אדם פטדה ברקת המה** י"א אותיות, **נפך ספיר יהלם המה** גם כן י"א אותיות, **לשם שבו אחלמה המה** גם כן י"א אותיות, **תרשיש שהם ישפה המה** י"ב אותיות ובהצטרפם יחד עולים מ"ה אותיות, בלי אותיות הפעולה רק כנ"ל; שזהו מרמז, שיאחז הכהן גדול עצמו במדת 'מָה' ואז יהיה תמיד בתשובה, ועל ידי זה **ונשא את משפט בני ישראל על לבו** רצה לומר, שירומם וינשא את המשפטים, דהיינו הדינים והגבורות שיהיו על בני ישראל - ירומם אותם לפני ה' רצה לומר, לשרשם שהיה קודם התגלות¹⁷, ויומתקו בשרשם ולא יִצְאוּ לשלוט ח"ו על ישראל, רק שיתגלה חסדים ורחמים על כנסת ישראל.

¹¹ מאור ושמש בראשית פרשת נח: צדיקים יש להם לְהַפֵּךְ מַדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים, על ידי שמהפכים התיבות לצרופים אחרים, ועושים מתיבת 'צרה' ומהפכים לתיבת 'רצה'. כמבואר בכוונת בין המצרים, לכוין בתיבת 'רצה' שתהפוך 'צרה' ל'רצה', ובזה ממתיקים הגבורות לחסדים. יש עוד צירוף בתיבת 'צרה' לתיבת 'צרה', דהיינו שיעשה חסדים מגולים, שיאיר ה' פניו לישראל, וְבָאוּר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

¹² מקדש מלך על הזהר חלק א דף קנא/א: שאין הדין מתמתק אלא בשרשו ואין הקליפו' נכנעים אלא מכח שרש הדין:

¹³ תלמוד בבלי מסכת זבחים דף פח עמוד ב: ואמר רבי עינינו בר ששון: למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה? לומר לך: מה קרבנות מכפרין, אף בגדי כהונה מכפרין. כתונת מכפרת על שפכות דם, שנאמר: וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם. מכנסים מכפרת על גילוי עריות, שנאמר: ועשה להם מכנסי בד [לכסות (את) בשר ערוה]. מצנפת מכפרת על גסי הרוח. מנין? אמר רבי חנינא: יבא דבר שבגובה ויכפר על גובה. אבנט מכפר על הרהור הלב, היא דאיתיה. חושן מכפר על הדין, שנא': ועשית חושן משפט. אפוד מכפר על עבודת כוכבים, שנאמר: אין אפוד ותרפים. מעיל מכפר על לשון הרע. מנין? א"ר חנינא: יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע. וציץ מכפר על עזות פנים,

¹⁴ תלמוד בבלי מסכת יומא דף ז עמוד ב: דתניא: ציץ, בין שישנו על מצחו בין שאינו על מצחו - מרצה, דברי רבי שמעון. רבי יהודה אומר: עודהו על מצחו - מרצה, אין עודהו על מצחו - אינו מרצה.

¹⁵ שמות פרק טז (בשלח): (ז) וּבָקֵר וְיֵאֱתֶם אֶת־קְבוֹד יְקֹוֹק בְּשִׁמְעוֹ אֶת־תְּלַלְתִּיכֶם עַל־יְקֹוֹק וְנִחְנוּ מֶה כִּי תִלְווּ תִלְוֵנוּ עֲלֵינוּ:

רש"י: ונחנו מה - מה אנחנו חשובין:

¹⁶ אוצר מדרשים (אייזנשטיין) יצירה עמוד 241: שתי אבנים בונות שני בתיים

¹⁷ מאור ושמש שמות פרשת כי תשא: כי חכמה דבוקה בכתר, וְשֵׁם אִי אִפְשָׁר לְשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְעוֹלָם לְהַשִּׁיג, כִּי הִכְתַּר דְּבוּק בְּאֵין סוּף ב"ה וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר אִי אִפְשָׁר לְהַשִּׁיג לְשׁוֹם שְׁכַל שׁוֹם בְּרִיָּה.

ועשית את מעיל האפוד וגו'¹⁸. וכתוב כאן אפוד מלא בוא"ו. **והיה פי ראשו וגו' לפני סביב מעשה אורג וגו'**. יש לרמוז בזה על פי הכתוב (דברים כה יז - יט)¹⁹ זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' אשר קרף בקרף וגו' והיה בהנחת ה' אלהיך לך מפל אבן סביב וגו' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח. ויש לדקדק, שהרי מציינו בספרים הקדושים שהתורה היא נצחית ונוהגת בכל עת ובכל שעה²⁰, ואם כן ראוי לשום לב, האיך שיך המצוה הזאת בזמנינו בזמן הגלות המר הזה. ולהבין זאת נקדים לפרש המשנה במסכת מגילה (פ"א מ"א)²¹, מגילה נקראת ב"י וב"י"ב וב"י"ג וב"י"ד וב"י"ו לא פחות ולא יותר. ויש לדקדק, דהיה לו לומר 'לא קודם ולא מאוחר' מאי 'לא פחות ולא יותר'²².

ונראה, דהנה ידוע מפי סופרים ומפי ספרים, דהעיקר הוא שיהיה אחדות בישראל²³, והוא רגל אחד שכל התורה כולה נסמך עליו, כידוע מגמרא (שבת לא א)²⁴ גבי הלל עם אותו הגר, ע"ש. ופסוק מלא הוא גם חלילה כשישראל עובדי עבודה זרה - אם יש שלום ביניהם אזי אין שום שטן יכול להם, כדכתיב (הושע ד יז) **תבנור עצבים אפגים הנח לו**²⁵, ולהיפוך חלילה בביטול מצוה זאת - על ידי שנאת חנם נחרב בית שני כדאיתא בגמרא (יומא ט ב)²⁶. וכל המתקת הדינים תלויים בזה, כי **אהבה** גימטריא **אחד** שהוא גימטריא י"ג, ועל ידי זה יכולים הצדיקים להמשיך י"ג תקוני דיקנא²⁷ על כנסת ישראל ממקור העליון, שהוא **מזלא** עילאה גימטריא ג' **היות** מספרם ע"ח כמנין מזלא כידוע²⁸, שמשם נמשך הי"ג תקוני דיקנא. וכל זה על ידי אהבה שאוהבים ישראל זה את זה בלב שלם, ועל ידי זה נמשך י"ג תקוני דיקנא לכנסת ישראל. ועוד, אהבה הוא שם המפורש בנקודות ידועים, כדאיתא בסידור האר"י ז"ל על סדר העבודה דיום הכיפורים, והכהנים והעם וכי' השם הנכבד והנורא מפורש - שהוא 'אהבה' בנקודותיו, ע"ש. אף על פי שבסידור של האר"י ז"ל כתוב שהשם המפורש הוא שם **אהבה** ויוצא מסופי תיבות של פסוק **לא תאונה אלך רעה**; אמנם, בסידור של רבי שבתי ראשקאוויי כתב בשם קדמון אחד, שהנוסחא הישרה היא שם של **אהבה** ע"ש. ובה יובן, שמארכיז הכהנים כשעולין לדוכן בברכה שמברכין קודם נשיאת כפים: 'אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה' ומארכיז בתיבת אהבה שהוא שם המפורש כנ"ל, כדאיתא בגמרא שהיו מברכין את העם בשם המפורש²⁹, וזה כנ"ל.

¹⁸ שמות פרק כח: (לא) ועשית את מעיל האפוד כליל תקלת:

¹⁹ דברים פרק כה (כי תצא): (יז) זכור את אשר עשה לך עמלק בקרף בקרף ויזנב בך כל הנחשלים אחרך ואתה ע"פ ויגע ולא ירא אלהים: (יט) והיה בהנחת יקוק אלהיך לך מפל אבן סביב בארץ אשר יקוק אלהיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח: פ

²⁰ מאור עינים במדבר פרשת נשא: שהתורה היא נצחית ושייכת בכל זמן דאל"כ היה ח"ו רק סיפורי מעשים שהיו בזמן קדום וא"כ למה נקראת תורה מלשון הוראת דרך שהיא מורה ומלמדת אותנו דרך ה' ומה הוראת דרך יש כאן

²¹ משנה מסכת מגילה פרק א משנה א: מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר לא פחות ולא יותר כרבי המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה: טורי אבן מסכת מגילה דף ב עמוד א: לא פחות ולא יותר. פירש"י לא פחות מ"א ולא יותר מט"ו. וק"ל א"כ ה"ל משנה שאינה צריכה כיון דתנא מגילה נקראת מ"א עד ט"ו פשיטא שאין להקדים ולא אחר. ועק"ל אי לא פחות ולא יותר שניה אימי החודש קאי א"כ לא קמ"ל תנא אלא שלא להוסיף על קריאת' על מנין הימים הללו שמי"א עד ט"ו אבל שלא לפחות מה' ימים הללו לא מיירי כלל וזה תימה שעל התוספת חשש והזהיר באזהרה כפולה בלא פחות ולא יותר ועל הפחות לא חש כלל ולא תנא מידי' הא נפקא תקלה בפחות כמו בתוספת דהא מוקפין אין י"ח בקריאת י"ד. ועק"ל על פי' זה דאי האי לא פחות ולא יותר אמנין ימי החדש קאי א"כ ה"ל למימר לא קודם ולא מאוחר וכדתנן לקמן (דף ה' ע"א) באלו אמרו מקדימין ולא מאחרין. ול"נ לפר' להא לא פחות ולא יותר אמנין הימים שמי"א עד ט"ו שהמגילה נקראת בהן קאי וקמ"ל לאפוקי מדר"י דאמר בגמרא בזה"ל אין קורין אותה אלא בזמנה משה' תני לא פחות כלומר דלעולם אין המגילה נקראת פחות מה' זמנים הללו אפילו בזה"ל ואידי דתני לא פחות תנא נמי לא יותר ויש הוכחה לפירוש זה בגמרא וכמ"ש שם(א):

²³ רמב"ן ויקרא פרק יט פסוק יז (קדושים): **וטעם ואהבת לרעך כמוך** - הפלגה, כי לא יקבל לב האדם שיאהוב את חברו כאהבתו את נפשו, ועוד שכבר בא רבי עקיבא ולמד חי"ך קודמין לחי"ך חבירך (ב"מ סב א): אלא מצות התורה **שיאהב חברו בכל ענין כאשר יאהב את נפשו בכל הטוב**. ויתכן בעבור שלא אמר 'ואהבת את רעך כמוך', והשווה אותם במלת "לרעך", וכן ואהבת לו כמוך (פסוק לד) דגר, שיהיה פירושו להשוות אהבת שניהם בדעתו, כי פעמים שיאהב אדם את רעהו בדברים ידועים להטיבו בעושר ולא בחכמה וכיוצא בזה, ואם יהיה אוהבו בכל יחפוץ שיזכה רעהו אהוב לו בעושר ובנכסים וכבוד ובדעת ובחכמה, ולא שישוה אליו אבל יהיה חפץ בלבו לעולם שיהיה הוא יותר ממנו בכל טובה, ויוצא הכתוב שלא תהיה פחיתות הקנאה הזאת בלבו, אבל **יאהב ברבות הטובה לחבירו כאשר אדם עושה לנפשו ולא יתן שיעור באהבה**.

²⁴ תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א: תנו רבנן: מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: כמה תורות יש לכם? אמר לו: שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו: שבכתב - אני מאמינך, ושבעל פה - איני מאמינך. גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו והוציאו בניזיפה. בא לפני הלל - גייריה, יומא קמא אמר ליה: א"ב ג"ד, למחר אפיך ליה. אמר ליה: והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר לו: לאו עלי דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי!

מהרש"א [חדושי אגדות]: מסכת שבת דף לא עמוד א: על רגל אחת וכו'. נראה שגם הוא נתכוין לפי התשובה דהלל דהיינו שילמדנו שכל התורה תהיה לה רגל ויסוד אחד ואמר שדחפו שמאי באמת הבנין ולעיל לא אמר אלא שגערו בניזיפה והיינו משום דהכא רמז לו כמו שהבנין אי אפשר לו לעמוד ביסוד אחד כן התורה רחבה במצותיה אי אפשר לה ליתן יסוד אחד וכן רמז לו לקמן באמת הבנין גבי על מנת שיעשוני כהן גדול דאין התורה עומדת על יסוד הכהונה לבד. ואמר דהלל למדו דעלך סני לחברך לא כו'. והיינו דכתיב בתורה ואהבת לרעך כמוך וגו' ויש לעיין בזה גם שאמר ליה בלשון תרגום שכן היה לשונם אז בירושלים מכל מקום אמאי שינה לומר לו בלשון שלילה דעלך סני כו' דתרגום מלישנא דקרא הל"ל ותרומיה לחברך כוותר כתי"א וי"ל דמשמע ליה דקרא לא איירי אלא בכי האי גוונא בל"ל דגביה לא תקום ולא תטור כתיב ועלה קאי ואהבת לרעך וגו' שלא תעשה לו רעה מכל דסני לך כו' אבל לגבי לעשות לו טובה לא קאמר ואהבת לרעך כמוך כדאמרין חי"ך קודמין לחי"ך אחיך וכן מוחיין דברי ת"י ע"ש ודו"ק:

רש"י: דעלך סני לחברך לא תעביד - ריעך וריע אביך אל תעזוב (משלי כז) - זה הקדוש ברוך הוא, אל תעבור על דבריו שהרי עליך שגאו שיעבור חבירך על דברך, לשון אחר: חבירך ממש, כגון גזלה גנבה ניאוף ורוב המצות.

²⁵ בראשית רבה (וילנא) פרשה לח סימן ו (נח): רבי אומר גדול השלום שאפילו ישראל עובדים עבודת כוכבים ושולם ביניהם אמר המקום כביכול איני יכול לשלוט בהן כיון ששלום ביניהם, שנאמר (הושע ד) חבור עצבים אפרים הנח לו, אבל משנחלקו מה הוא אומר (שם/הושע י') חלק לבם עתה יאשמו הא למדת גדול השלום ושנואה המחלוקת

²⁶ תלמוד בבלי מסכת יומא דף ט עמוד ב: מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם.

²⁷ י"ג מדות הרחמים

²⁸ 78 = 26*3

²⁹ בבית המקדש

והנה איתא במדרש (תנחומא תצא ט) והובא ברש"י ז"ל (דברים כה יח)³⁰ אֲשֶׁר 'קִרְדָּךְ' בְּדָרְךָ שהוא לשון 'קרירות', משל לאמבטי רותחת כו'. ולדברינו הנ"ל היינו לשון קרירות - שכבה האש אהבתם וקיררו אותה, שהיו מתחילה בחמימות ובהתלהבות לאהוב זה את זה, ועמלק הביאם לידי קרירות וצינן את אהבתם מלאהוב אחד את חברו. ועל ידי מה הקרירם - על ידי התנשאות וגאווה, שעמלק גימטריא ר"ם שהוא לשון התנשאות וגבהות וגאווה, מפני שעיקר הדבר שמביא לאהוב אחד את חברו - הוא על ידי שכל אחד ואחד שפל ומבוזה בעיני עצמו³¹, שמוצא תמיד חסרונות בכל מעשיו, ורואה את צדקתו ומעשיו של חברו, וגדול מאד בעיניו - על ידי כן אוהב את חברו והוא באחדות עמו. לאפוקי אם הוא גדול בעיני עצמו והוא בגאווה - אזי ממילא רואה חסרונות של חברו, ועל ידי כן הוא שונא אותו. לפי שחבירו שפל מאד בעיניו. ועמלק גימטריא רס, והוא הקריר את ישראל מחמימות והתלהבות שהיה להם מקודם לאהוב זה את זה, כנ"ל. והנה ידוע מספרי הקודש, שיש חמשה חסדים וחמשה גבורות, ועבודת הצדיקים הוא להמתיק את החמשה גבורות על ידי שממשיכין ממקור העליון רחמים גמורים מייג מְכִילִין דְרַחֲמֵי שהוא מזל גימטריא שלשה היות כנ"ל, שהוא מקור לייג תְּקוּנֵי דְיִקְנָא, ועל ידי כן נמתקים החמשה גבורות, ונמשך החמשה חסדים על כנסת ישראל.

והנה קריאת המגילה היא בחמשה זמנים הנ"ל, י"א י"ב י"ג י"ד ט"ו כדי להמתיק החמשה גבורות הנ"ל על ידי מזל עילאה כנ"ל, ולמשוך החמשה חסדים לכנסת ישראל. ובכל יום מהימים הנ"ל נמתק מהחמשה גבורות בכל יום אחד; ובפורים גופא נמתקים כולם, ונמשכים על כנסת ישראל חסדים טובים ומגולים, וכל השפעות טובות. וזה מגלה נקראת, מגלה בלא יו"ד - גימטריא מזל³² שהוא מקור הי"ג מדות של רחמים, שהם י"ג תְּקוּנֵי דְיִקְנָא עילאה. נקראת ביי"א ביי"ב וביי"ג וביי"ד ובטי"ו - חמשה זמנים כנ"ל, ולא פחות פירוש, לא פחות מחמשה זמנים הנ"ל; כי פחות אינו מועיל להמתיק את החמשה גבורות הנ"ל. ולא יותר - כי אין צריך יותר, והבן. ושפיר מתורץ שנקט לשון לא פחות ולא יותר.

ומשם בְּאֶרֶךְ, הוא ביאור³³ הפסוק זכור את אשר עשה לך עמלק, שהמצוה הזאת שייך גם בזמנינו, דהיינו זכור את אשר עשה לך עמלק אשר קרך בדרך כנ"ל, שהקריך מחמימותך ומהתלהבותך שהיה לך לאהוב כל אחד ואחד את חברו, ועל ידי מה הקריך - על ידי גאווה והתנשאות, שהוא רס גימטריא עמלק, ולזה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך מסביב דהיינו לאחר שתסיר ממך הקליפות והמקטריגים שהם שונאים באמת את האדם על ידי סיוע שהקב"ה עוזר את האדם, שאלמלא עוזרו אינו יכול לו (סוכה נב ב) כידוע³⁴. וזה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך מסביב וגוי בארץ אשר ה' וגוי דהיינו שתכנס בארץ העליונה שהוא 'מלכות שמים'³⁵ שהוא עבודת הצדיקים האמיתיים³⁶, זָה הַשְּׁעָר לְהַיְיָ צְדִיקִים יָבֹאוּ בו (תהלים קיח כ)³⁷, תמחה את יזכרי 'עמלק' רצה לומר, שתמחק תיבת זכר מתיבת עמלק, וישאר מעמלק י"ג שהוא גימטריא אהבה, ו'אהבה' גימטריא אחד, והוא שם המפורש כנ"ל, שאהבה הוא שם המפורש כנ"ל - שעל ידי מחיית עמלק יהיה השם שלם³⁸, דהיינו כנ"ל כשתמחה מעמלק תיבת זכר נשאר מעמלק - י"ג שהוא גימטריא אהבה³⁹.

ובזה יובן מאמר חז"ל (פסחים נ א)⁴⁰ על פסוק (זכריה יד ט)⁴¹ ביום ההוא יהיה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד, שעתה לא כשאני נכתב אני נקרא - נכתב בהוי"ה ונקרא באדנ"י, ולעתיד לבוא יהיה כולו נקרא בהוי"ה. פירוש כנ"ל, כי לעתיד בביאת משיחנו במהרה

³⁰ רש"י דברים פרק כה (כי תצא): (יח) אשר קרך בדרך - ... דבר אחר לשון קור וחום, צננך והפשירך מריתחתך, שהיו כל האומות יראים להלחם בכם ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים. משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה. אף על פי שנכוה, הקרה אותה בפני אחרים:

³¹ תניא ליקוטי אמרים פרק לב: והנה ע"י קיום הדבר' הנ"ל להיות גופו נבזה ונמאס בעיניו רק שמחתו תהיה שמחת הנפש לבדה הרי זו דרך ישרה וקלה לבא לידי קיום מצות ואהבת לרעך כמוך לכל נפש מישאל למגדול ועד קטן. כי מאחר שגופו נמאס ומתועב אצלו והנפש והרוח מי יודע גדולתן ומעלתן בשרשן ומקורן באלק' חיים. בשגם שכולן מתאימות ואב' א' לכולנה ולכן נקראו כל ישראל אחים ממש מצד שורש נפשם בה' אחד רק שהגופים מחולקי:

³² 78 או 26*3 (הוי"ה)

³³ מהפסוק: במדבר פרק כא (חקת): (טז) ומשם בְּאֶרֶךְ הוא הבְּאֶר

³⁴ תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד ב: אמר רבי שמעון בן לקיש: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא שועזר לו - אינו יכול לו, שנאמר ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו.

³⁵ מלכות שמים = מלכות = ארץ = שכינה

³⁶ מאור ושמש דברים פרשת שופטים: והנה כבר נתבאר, שתכלית האדם הוא לדבק את עצמו בעשר ספירות הקדושים עד אין - סוף ברוך הוא. והנה, לבוא לדבק במדרגה אחרונה מעשר ספירות הקדושה היא מדת יראה ומלכות שמים - אלא מי שהוא צדיק הוא בנקל לבוא אל פתחי שעריה, כדכתיב (תהלים קיח כ) זָה הַשְּׁעָר לְהַיְיָ צְדִיקִים יָבֹאוּ בו, אבל לבוא להשיג אל מדרגה של מעלה ממנה - גם לצדיק צריך התחזקות גדול ורדיפה לבוא שם, ובקושי גדול הוא להשיג שם איזה השגה, ונקרא מדרגה זה ממדרגה שלמטה ממנה - 'דבר שאין בו השגה', וצריך האדם לרדוף שם

³⁷ ספירת מלכות נקראת 'השער לה'

ספר שערי אורה - שער ראשון: דע כי השם הראשון שהוא קרוב לכל הנבראים, ובו נכנסים לפני המלך הוי"ה יתברך, ואין דרך בעולם לראות פני המלך יתברך אלא על ידי שם זה, הוא השם הנקרא אדנ"י. כיצד, דע כי השם המיוחד יהו"ה יתברך הוא המורה על מציאות בוראנו יתברך והכל תלוי בו, אבל תחילת השערים והמפתחות שבו נכנסים לשם יתברך, הוא השם הנקרא אדנ"י, והוא סוף כל מעלות של ה' יתברך מלמעלה למטה:

³⁸ רש"י שמות פרק יז פסוק טז (בשלח): כי יד על כס יה - ידו של הקדוש ברוך הוא הורמה לישבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית, ומהו כס, ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם, שנאמר (תהלים ט ז) האויב תמו חרבות לנצח, זהו עמלק שכתוב בו (עמוס א יא) ועברתו שמרה נצח, (תהלים שם) וערים נתשת אבד זכרם המה, מהו אומר אחריו (תהלים ט ח) וה' לעולם ישב, הרי השם שלם, (תהלים שם) כונן למשפט כסאו, הרי כסאו שלם:

³⁹ עמלק = 240 - זכר = 227 = אבהב = 13 = אחד

⁴⁰ תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נ עמוד א: והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אטו האידנא לאו אחד הוא? - אמר רבי אחא בר חנינא: לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה, על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דין האמת. לעולם הבא - כולו הטוב והמטיב. ושמו אחד, אטו האידנא לאו שמו אחד הוא? - אמר רב נחמן בר יצחק: לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה - נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד - נקרא ביו"ד ה"י, ונכתב ביו"ד ה"י.

⁴¹ זכריה פרק יד פסוק ט: וְהָיָה יְהוָה יִקְרָא לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהוָה יִקְרָא אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד:

בימינו יהיו ישראל אוהבים זה את זה, ויהיו באחדות גמור זה עם זה, ואפילו העכו"ם יאמרו לישראל (ישעיהו ב ה) ⁴² בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכָה גּוֹי, ועל ידי כן הקדוש ברוך הוא יאהוב את ישראל גם כן אהבה גדולה עד אין שיעור ואין חקר. ושני פעמים אהבה הוא גימטריא שם הוי"ה ⁴³, וזהו נקרא בהוי"ה לעתיד - שיתחד הקדוש ברוך הוא עם הכנסת ישראל, וממילא יתיחד הכל מנקודה קטנה שבארץ עם כל הברואים שבעולם עד למעלה למעלה עד אין סוף ב"ה. כי אהבה גימטריא אחד, ויהיה נקרא 'השם המפורש' שהוא שם אהבה בשלימות; כי לעת עתה אין נקרא השם המפורש הנ"ל מחמת שחסר אהבה עדיין בין ישראל, שאינם באהבה גמורה זה עם זה כדמבעי למהוי; אבל לעתיד יתוקן זאת, ויהיה אהבה שלימה בין ישראל, וכן יהיה אהבה בין כל הברואים, כדכתיב (ישעיהו יא ו - ז) ⁴⁴ וְגַר זָאב עִם כְּבֶשֶׂת אֲרִיָּה פָּקַד וְגוֹי, ומחמת שיהיה אהבה שלימה בין ישראל - על ידי כך יתיחדו הכל, ויהיה יחוד גמור מנקודת הארץ עם כל הברואים - עד למעלה למעלה עד אין סוף ב"ה. ואז יהיה השם נקרא ככתיבתו דהיינו שתי פעמים אהבה הוא הוי"ה בגימטריא כנ"ל, ואז יתגלה השם המפורש שהוא אהב"ה כנ"ל, והוא גימטריא אחד. וזה ביום ההוא וגו' ושמו 'אחד' רצה לומר, שיהיה שמו נקרא אחד שהוא אהב"ה שהוא שם המפורש כנ"ל, ודו"ק והבן.

ובזה יובן הגמרא דמסכת ראש השנה (כט א) על פסוק (שמות יז יא) וְהָיָה פְּאֶשֶׁר יָרִים מִשֶּׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל, וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה וכו', אלא כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים - היו מתגברין וכו'. ויש לדקדק על לשון 'מסתכלין כלפי מעלה', מאי זה 'כלפי מעלה', היה לו לומר 'כל זמן שישראל משעבדין את לבם לאביהם שבשמים - היו מתגברין וכו'. ותו, מאי שייכות לזה שְׂפָרִים משה את ידו - שעל ידי כן היו מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם, באיזה אופן היה זאת.

אלא הענין הוא, שידוע שמדריגתו של משה רבינו ע"ה היה מדת ענוה, שהיה עניו ושפל מכל אדם אשר על פני האדמה (במדבר יב ג), והיה כל אדם חשוב ממנו בעיני עצמו; וזה היה עבודתו, להביא את ישראל גם כן למדריגה זאת, שיאהוב כל אחד את חברו על ידי שיהיה שפל בעיני עצמו, וחבירו יהיה במעלה גדולה ממנו, ועל ידי כן יאהב את חברו כנ"ל. וזה כאשר ירים משה את ידו פירוש ידו רצה לומר - 'כוחו', פירוש כאשר ירים משה את ידו - דהיינו כוחו ומדריגתו, שהוא מדת ענוה באמת, והיה בישראל גם כן מדת ענוה - ואז היה מסתכל כל אחד במעלה של חברו, והיה שפל מאד בעיני עצמו, ועל ידי כן אהב כל אחד את חברו באהבה שלימה, על ידי כן היו נוצחים את עמלק שהוא גימטריא רם, שהיה מביאם לידי גאווה וגדלות - וגבר ישראל. וזה מרמז הגמרא הנ"ל כל זמן שהיו ישראל מסתכלין 'כלפי מעלה' רצה לומר, שהיו מסתכלין כל אחד ואחד על מעלה של חברו, ובזה היו משעבדין את לבם כנ"ל, והיו מתגברין כנ"ל.

ונחזור לקדמות הענין; הפסוק **ועשית מעיל האפוד**; שידוע מהגמרא (זבחים פח ב) ⁴³ שמעיל מכפר על לשון הרע, שהוא בא מחמת גאווה והתנשאות, שעל ידי כן מדבר לשון הרע על חברו ושונא אותו ⁴⁵, שהוא מדת עמלק שגימטריא רם כנ"ל, וכן אפוד מכפר על עבודה זרה. וידוע, ששנאת חנם שקול כנגד עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים, ונמצא על ידי מעיל האפוד שלבש כהן גדול - היה מכפר על ישראל על גאווה שהוא מדת עמלק שגימטריא רם כנ"ל. על כן מרומז בפסוק הנ"ל שפה לפיו **סביב מעשה אורג ראשי תיבות סמא"ל** שהוא שרו של עמלק כידוע ⁴⁶, כדי לתקן על ידי מעיל האפוד שלבש כהן גדול לשון הרע ושנאת חנם, ולְנַצֵּחַ את עמלק שהוא סמא"ל על כן נכתב **אפוד** מלא בוא"ו, **שמעיל האפוד** ⁴⁷ גימטריא **עמלק עם התיבה**, לרמוז שהיה מכפר על מעשי עמלק, היינו גאווה ולשון הרע כנ"ל.

⁴² ישעיהו פרק ב פסוק ה: בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר יְקוֹק:

⁴³ רש"י ישעיהו פרק ב פסוק ה: (ה) בית יעקב וגו' - האומות יאמרו להם כן והמקרא הזה הוא מוסב על והלכו עמים רבים וגו':

⁴⁴ רומז לאבהת ישראל זה לזה ועל אהבת הקב"ה לישראל

⁴⁵ ישעיהו פרק יא: (ו) וְגַר זָאב עִם-כְּבֶשֶׂת וְנִמְרָ עִם-גִּדִי יִרְבֹּץ וְעֹגֵל וְכַפִּיר וּמְרִיא יִחְדּוּ וְגַעַר קָטָן נִהְגָּ בָם: (ז) וּפְרָה וּדְבַ תְּרַשְׁיֵנָה יִחְדּוּ יִרְבְּצוּ יִלְדִיָּהּ וְאַרְיֵה פָּקַד יֹאכַל-תְּבָן:

⁴⁶ ספר ראשית חכמה - שער הקדושה - פרק שלשה עשר: עון לשון הרע יבא מחמת הגאווה והזדון, ולכך לא יחשיב בני אדם לכלום ומדבר כל מה שיבא לפיו

⁴⁷ זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (דברים) פרשת כי תצא דף רפא עמוד ב: וכל אלופי עשו מעמלק הווי, ולעילא עמלק סמאל עמל נחש און ומרמה דמפתי ליה לב"נ למחטי לקודשא בריך

⁴⁷ מעיל = 150 = אפוד = 91 = 241 = עמלק = 1 + 240 = 241